[illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum [illegible] sacramentum non sit efficax [illegible] ¶ Ad [illegible] ista [illegible] efficaciam [illegible] corporalem ¶ Ad [illegible] dicendum [illegible] non [illegible] sacrum deputatur hoc [illegible] et non deputatur [illegible] vel suscipiendum [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum [illegible] ea que [illegible] non [illegible] ab aliis [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod unctio [illegible] unctio est [illegible] hec unctio est unctio medicina [illegible] et ideo non est [illegible] Ad [illegible] dicendum quod in hoc sacramento [illegible] sacramentum non est [illegible] quedam [illegible]

[illegible] oleum olive non sit [illegible] balsamum [illegible] ¶ [illegible] oleum olive non est [illegible] hoc sacramentum [illegible] ¶ [illegible] est [illegible] oleum [illegible] sacramentum [illegible] oleum [illegible] ¶ [illegible]

[illegible] forte [illegible] perfecta quod post [illegible] religionis et [illegible] maxime est [illegible] non frangitur sed fovetur [illegible] ar [illegible] est et [illegible] usque ad [illegible] [illegible] diffusivum [illegible] ad utrumque [illegible] [illegible] materia huius sacramenti et quod oleum principaliter [illegible] olive liquor [illegible] liquores ex similitudine ad quod oleum nomen [illegible] oleum olive [illegible] assumitur in materia huius sacramenti ¶ Ad [illegible] dicendum quod [illegible] [illegible] non [illegible] in hoc sacramento [illegible] [illegible] quod talis res [illegible] respondeat [illegible] non [illegible] balsamum [illegible] in materia huius sacramenti quod balsamum [illegible] odorem [illegible] ad bonitatem fame quod [illegible] non indiget [illegible] sed [illegible] indiget [illegible] [illegible] oleum [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod vinum [illegible] [illegible] oleum [illegible] et ideo [illegible] [illegible] vinum [illegible] ad [illegible] quod ad hoc sacramentum ¶ Ad [illegible] dicendum quod oleum olive [illegible] non ubique crescat [illegible] ad quemlibet locum transferri ¶ Et [illegible] hoc sacramentum non est [illegible] necessitatis quod exitus [illegible] hoc sacramentum non [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod quamvis dicatur quod oleum simpliciter est materia huius sacramenti et in ipsa sanctificatione olei que fit per episcopum [illegible] sacramentum [illegible] que de eucharistia [illegible] est quod [illegible] sacramentum consistit in consecratione materie et ideo dicendum quod hoc sacramentum consistit in ipsa unctione sicut in ipsa ablutione consistit baptismus et materia huius sacramenti est oleum sanctificatum [illegible] triplex [illegible] exigitur materie sanctificatio in hoc sacramento et in quibusdam aliis [illegible] omnis efficacia sacramentorum a Christo descendit et ideo sacramenta illa [illegible] efficaciam ex [illegible] [illegible] gratiam [illegible] [illegible] hoc sacramentum [illegible] ad corporalem [illegible] et ideo in [illegible] requiritur sanctificatio materie [illegible] est [illegible] gratie quod [illegible] non [illegible] collatio [illegible] et [illegible] corporis ¶ Tercia est [illegible] hoc quod effectus eius corporalis [illegible] corporalis non [illegible] naturalis [illegible] et ideo [illegible] efficacia sibi per sanctificationem [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod [illegible] sanctificatio materie est [illegible] [illegible] ad [illegible] effectum suum et [illegible] [illegible] efficaciam [illegible] ab artifice et [illegible] ad [illegible] applicentur ¶ Ad [illegible] dicendum quod illa efficacia que est quod institutum est sacramentum applicat [illegible] [illegible] sanctificationem ¶ Ad [illegible] ex dictis ¶ Ad [illegible] quamvis dicendum quod [illegible] sacramentum non [illegible] effectum sacramenti [illegible] ages [illegible] efficaciam sacramenti [illegible] quod efficacia primo est a Christo et ab ipso in alios descendit ordinate [illegible] [illegible] mediantibus ministris qui sacramenta dispensant et in ministris [illegible] [illegible] materiam sanctificant et ideo in omnibus sacramentis que indigent materia sanctificata [illegible] sanctificatio materie fit per episcopum et [illegible] [illegible] sacerdotalis [illegible] ab episcopali [illegible] [illegible] capite [illegible] descendit in barbam [illegible] et deinde usque ad [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod [illegible] eucharistie [illegible] consistit in ipsa materie sanctificatione

non autem in usu et ideo propter hoc loquendo id quod est materia sacramenti
non est quod consecratum, unde non porrigitur. Ad quod sanctificatio
materie per episcopum facta sed exigitur sanctificatio altaris
et similiter et aliis ipsius sacerdotis que non nisi per episcopum fieri
potest, unde nullo modo sacramento ostenditur potestas sacerdotalis
ab episcopo donata, ut Dyonisius dicit. Ideo autem illam consecrationem
non potest facere sacerdos que est in isto sacramento et non
illam que est sacramentalis, quoddam ordinatum ad sacramentum quod
consistit in usu fidelium quia quantum ad corpus Christi verum
nullus ordo est supra sacerdotalem, sed quantum ad corpus Christi mi
sticum episcopalis ordo est supra sacerdotalem ut in sequenti
distinctione dicetur. ¶ Ad secundum dicendum quod sacramenti materia non est talis
materia ut in qua stat actio per eum qui ista utitur, ea sicut
est in artibus mechanicis, sed ut cum virtute actio stat
et participat aliquid de ratione cause agentis in quantum est instru
mentum quod dicit dum operatione ut supra dictum est, i. dictum est
et ideo oportet quod a superiore arte vel potestate talis virtus
materie acquiratur. quia in causis agentibus quanto aliquid agens
est prius tanto est perfectius, sed in causis autem materialibus
quanto materia est prior tanto est imperfectior

Ad quartum sic proceditur. videtur quod hoc sacramentum non
habeat aliquam formam. Cum enim efficacia sacramenti
sit ab institutione et ideo a forma oportet quod forma tradatur
ab ipso qui sacramentum instituit, sed forma huius sacramenti non
invenitur tradita neque a Christo neque ab apostolis, ergo hoc sacramentum
non habet aliquam formam. Preterea ea que sunt de necessitate sacramenti
observantur eodem modo apud omnes, sed nichil est magis de necessi
tate sacramenti quam ipsa forma, ergo cum non sit
aliqua forma communis observata ab omnibus in hoc sacramento
quia diversi diversis utuntur verbis, videtur quod hoc sacramentum
non habeat aliquam formam. Preterea in baptismo non requiritur
forma nisi ad sanctificationem materie quia est aqua verbo vite dilu
endis criminibus sanctificata ut supra dictum est
sed hoc sacramentum habet materiam prius sanctificatam, ergo non indiget
aliqua forma verborum. ¶ Sed contra est quod supra magister dicit, dicens quod
omne sacramentum nove legis consistit in rebus et verbis. Verba
autem sunt forma sacramenti, ergo cum hoc sit sacramentum nove le
gis videtur quod habeat formam. Preterea ad hoc est [illegible] verbis [illegible]
quibus verbis utitur in collatione huius sacramenti. ¶ Ulterius videtur
quod forma huius sacramenti debeat potius per orationem indica
tivam et non per deprecativam, quia omnia sacramenta nove legis effici
unt certum effectum, sed certus effectus non exprimitur
in formis sacramentorum nisi per orationem indicativam et
non deprecativam, quia omnia sacramenta nove legis ut cum dicitur
hoc est corpus meum vel ego baptizo. ergo debet esse
forma huius sacramenti oratio indicativa. Preterea in formis
sacramentorum debet exprimi intentio ministri que requiritur
ad sacramentum, sed intentio conferendi sacramentum non exprimitur
nisi per orationem indicativam, ergo etc. ¶ Preterea in quibusdam ecclesiis
dicuntur hec verba in collatione huius sacramenti: ungo hos
oculos oleo sanctificato in nomine patris etc. et hec est
conformis aliis formis sacramentorum. ergo videtur quod illa
consistit forma huius sacramenti. Sed contra id quod est forma sacramenti
ab omnibus oportet quod servetur, sed verba predicta non dicuntur secundum consue
tudinem omnium ecclesiarum, sed tantum verba deprecativa scilicet per
istam unctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi
dominus quicquid deliquisti per visum etc. ergo forma huius
sacramenti est oratio deprecativa. ¶ Preterea hoc videtur ex verbis Jacobi
qui attribuit efficaciam huius sacramenti orationi: oratio
fidei salvabit infirmum. ergo cum efficacia sacramenti
sit ex forma videtur quod forma huius sacramenti sit oratio deprecativa

¶ Ulterius videtur quod predicta oratio non sit competens forma
huius sacramenti quia in formis aliorum sacramentorum fit
mentio de materia sicut patet in confirmatione, que non fit in verbis
predictis. ergo non est congruens forma. ¶ Preterea sicut effectus huius
sacramenti provenit in nos per virtutem divinam ita et aliorum
sacramentorum, sed in formis aliorum sacramentorum non fit
mentio de virtute divina sed magis de trinitate et de
passione. ergo similiter debet hic esse. ¶ Preterea duplex effectus
huius sacramenti in littera ponitur, sed in verbis predictis non fit mentio
nisi de uno scilicet in remissione peccatorum, non autem de corporali
sanatione ad quam Jacobus ordinat orationem fidei dicens
oratio fidei salvabit infirmum. ergo forma predicta est incompe
tens. ¶ Respondeo ad primam questionem dicendum quod quidam dixerunt quod nulla
forma est de necessitate huius sacramenti. Sed hoc videtur dero
gare effectui huius sacramenti, quia omne sacramentum efficit
significando, significatio autem materie non determinatur ad effectum de
terminatum cum ad multa se possit habere nisi per verborum formam
et ideo in omnibus sacramentis nove legis que efficiunt quod figurant
oportet esse et res et verba ut supra dixit magister. dicit etiam
preterea Jacobus totam vim huius sacramenti videtur constituere in oratione
que est forma huius sacramenti ut dictum est. et ideo predicta
opinio presumptuosa videtur et erronea. Et propter hoc
dicendum quod sicut et cetera habet formam determinatam sicut et alia
sacramenta. ¶ Ad primum ergo dicendum quod sacra scriptura omnibus
communiter proponitur. Et ideo forma baptismi qua ab omnibus dari
potest debet in sacra scriptura exprimi et similiter forma eucharistie
que exprimit fidem illius sacramenti que est de
necessitate salutis, sed forme aliorum sacramentorum non inve
niuntur in sacra scriptura tradite, sed ecclesia eas tenet ex
traditione apostolorum, unde quidam addito accepit ut dicit apostolus
1 ad Cor. xi ego enim accepi a domino quod et tradidi
vobis. ¶ Ad secundum dicendum quod verba illa que sunt de esse forme
scilicet oratio deprecativa ab omnibus dicuntur, sed alia que sunt de bene esse
non servantur ab omnibus. ¶ Ad tertium dicendum quod materia baptismi habet
quandam sanctificationem per se ex ipso contactu carnis salvatoris
sed ex forma verborum accipit sanctificationem actualem
sanctificantem et similiter post sanctificationem materie huius sacramenti
sed sic requiritur sanctificatio in usu per quam actu sanctificet
¶ Ad secundam questionem dicendum quod forma huius sacramenti est oratio deprecativa
ut patet per Jacobum et ex usu Romane ecclesie que solis verbis
deprecativis utitur in collatione huius sacramenti. cuius ratio tri
plex assignatur. Primo quia suscipiens hoc sacramentum [illegible] est
propriis destitutus unde indiget orationibus sublevari. Secundo
quia datur exeuntibus qui iam desinunt de foro ecclesie esse
et in solius dei manum requiescunt unde eis per orationem
dimittuntur. Tertio quia hoc sacramentum non habet
effectum aliquem quem semper ex operatione ministri sequatur
quod omnibus que sunt de esse sacramenti rite peractis sicut character
in confirmatione et baptismo et transsubstantiatio in eucharistia et
remissio peccati in penitentia existente contritione que est de esse
sacramenti penitentie, non autem de esse huius sacramenti. et ideo in hoc
sacramento non potest esse forma indicativi modi sicut in predictis
sacramentis. ¶ Ad primum ergo dicendum quod hoc sacramentum sicut et
predicta quantum in se est de se habet certitudinem, sed potest impediri
ex fictione recipientis [illegible] per intentionem
quod nullum effectum consequatur. et propter hoc non est simile
de hoc et de aliis sacramentis in quibus semper aliquis
effectus consequitur. ¶ Ad secundum dicendum quod per ipsum actum
qui ponitur in forma scilicet per istam sanctam unctionem satis
exprimitur intentio. ¶ Ad tertium dicendum quod verba illa indicati
modi que sunt in usu quorundam [illegible] orationem

non est forma huius sacramenti, sed est quaedam dispositio ad formam, in quantum
intentionem ministri determinat ad actum illum per verba illa.
Ad tertium dicendum quod praedicta oratio est competens
forma huius sacramenti, quia tangit sacramentum ex hoc quod dicit
per istam unctionem, et id quod operatur in sacramento, scilicet
divinam misericordiam, et effectum, scilicet remissionem peccatorum.
Ad quartum ergo dicendum quod materia huius sacramenti potest intelligi
per actum unctionis, non autem materia confirmationis per actum
in forma expressum, et ideo non est simile. Ad quintum dicendum quod
misericordia respicit miseriam, et quia hoc sacramentum datur
in statu miseriae, scilicet infirmitatis, ideo potius quam
in aliis fit de misericordia mentio. Ad sextum dicendum quod in
forma debet exprimi effectus principalis et qui semper consequitur
ex sacramento, nisi sit defectus ex parte recipientis;
non autem talis effectus est corporalis sanitas, ut
ex dictis patet, quamvis quandoque sequatur; ratione cuius Iacobus
huiusmodi effectum attribuit orationi, quae est huius sacramenti forma.

Deinde quaeritur de ministratione huius sacramenti.
Et circa hoc quaeruntur tria: primo quis sit
minister huius sacramenti; secundo cui debeat
conferri; tertio in qua parte corporis debeat
dari.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod etiam laicus possit hoc
sacramentum conferre. Quia hoc sacramentum habet efficaciam
ex oratione, ut Iacobus dicit. Sed oratio laici quandoque est ita accepta
sicut sacerdotis. Ergo potest hoc sacramentum conferre. Praeterea, de
quibusdam patribus in Aegypto legitur quod oleum ad infirmos
transmittebant et sanabantur. Et similiter dicitur de beata
Genovefa quod oleo infirmos ungebat. Ergo hoc
sacramentum potest conferri a laicis. Sed contra est quod in
hoc sacramento fit remissio peccatorum. Sed laici non habent
potestatem dimittendi peccata. Ergo etc. Ulterius videtur quod diaconi
possint hoc sacramentum conferre. Quia secundum Dionysium diaconi habent
virtutem purgativam. Sed hoc sacramentum est institutum
ad purgandum tam ab infirmitate mentis et corporis.
Ergo et diaconi possunt conferre. Praeterea, dignius sacramentum
est baptismus quam hoc de quo agimus. Sed diaconi possunt
baptizare, ut patet de beato Laurentio. Ergo et possunt hoc
sacramentum conferre. Sed contra est quod dicitur Iac. V: inducat
presbyteros ecclesiae. Ulterius videtur quod solus episcopus possit
hoc sacramentum conferre. Quia hoc sacramentum unctione perficitur
sicut et confirmatio. Sed solus episcopus potest conferre. Ergo solus potest
hoc sacramentum conferre. Praeterea, qui non potest quod est minus,
non potest quod est maius. Sed maius est usus materiae sanctificatae
quam sanctificatio eius, quae est finis ipsius. Ergo cum sacerdos
non possit sanctificare materiam, non potest materia sanctificata
uti. Sed contra, huius sacramenti minister inducendus est ad eum qui
suscipit sacramentum, ut patet Iac. V. Sed episcopus non posset
accedere ad omnes infirmos suae dioecesis. Ergo non solus
episcopus potest hoc sacramentum conferre. Respondeo dicendum ad primam quaestionem
dicendum quod secundum Dionysium in Ecclesiastica hierarchia quidam sunt executores
actionum hierarchicarum, et quidam recipientes, ut
laici, et ideo nullius sacramenti dispensatio laico ex officio
competit; sed quod baptizare possit in casu necessitatis est
ex divina dispensatione factum, ut nulli regenerationis spiritualis
facultas desit. Ad primum ergo dicendum quod oratio illa non
fit a sacerdote in persona sua, quia cum sit peccator quandoque,
exaudibilis non esset; sed fit in persona ecclesiae, in cuius
persona orare potest quasi persona publica; non autem laicus,
qui est persona privata. Ad secundum dicendum quod illae unctiones
non erant sacramentales, sed ex quadam devotione recipientium

talem unctionem et meritis ungentium et oleum mittentium
consequebantur effectum sanitatis corporalis per gratiam sanitatum,
non per gratiam sacramentalem. Ad secundam quaestionem dicendum quod diaconus
habet vim purgativam, tamen non autem illuminativam. Unde cum illumi-
natio sit per gratiam, illud sacramentum in quo gratia
confertur non pertinet diacono ex officio dare, et ideo
nec hoc nec aliquod eorum conferre. Ad primum ergo dicendum
b quod hoc sacramentum non est necessitatis sacramentum sicut
baptismus. Unde non ita committitur dispensatio eius omnibus
in articulo necessitatis, sed solum illis quibus ex officio
competit. Diacono autem baptizare non competit ex
a officio. Ad secundum dicendum quod hoc sacramentum illuminando per gratiae
collationem purgat, et ideo diacono eius collatio non
competit. Ad tertiam quaestionem dicendum quod episcopo
competit habere perficiendi officium, sicut sacerdoti illuminandi.
Unde illa sacramenta dispensanda solis episcopis reservantur
quae suscipientem in aliquo statu perfectionis supra
alios ponunt. Hoc autem non est in hoc sacramento, quod omnibus
datur, et ideo potest simplicibus sacerdotibus committi.
Ad primum ergo dicendum quod confirmatio imprimit characterem, quo
collocatur homo in statu perfectionis, ut supra dictum est;
non autem hoc est in hoc sacramento, et ideo non est simile.
Ad secundum dicendum quod quamvis in genere causae finalis usus
materiae sanctificatae sit potior quam sanctificatio materiae, tamen in
genere causae efficientis sanctificatio materiae est potior,
quia ab eo dependet usus, sicut ab activa causa, et
ideo sanctificatio requirit altiorem virtutem activam quam usus.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod etiam sanis debeat
conferri hoc sacramentum. Quia principalior huius
sacramenti effectus est sanatio mentis quam sanatio corporis,
ut dictum est. Sed etiam sanus in corpore indiget sanatione mentis.
Ergo etiam eis debet hoc sacramentum conferri. Praeterea, sacramentum
hoc est exeuntium sicut baptismus est intrantium. Sed omnibus
intrantibus baptismus datur. Ergo omnibus exeuntibus debet dari
hoc sacramentum. Sed quandoque illi qui sunt in proximo exitus
sunt sani, sicut illi qui decapitandi sunt. Ergo talibus debet
hoc sacramentum dari. Sed contra est quod dicitur Iac. V: infirmatur
quis in vobis etc. Ergo solus infirmus competit. Ulterius
videtur quod in qualibet infirmitate hoc sacramentum dari debeat. Quia
Iac. V, ubi hoc sacramentum traditur, nulla infirmitas
determinatur. Ergo omnibus infirmitatibus debet hoc sacramentum
conferri. Praeterea, quanto remedium est dignius, tanto debet
esse generalius. Sed hoc sacramentum est dignius quam medicina
corporalis. Cum ergo medicina corporalis omnibus infirmis
detur, videtur quod et hoc sacramentum. Sed contra, hoc sacramentum dicitur
ab omnibus extrema unctio. Sed non omnis infirmitas adducit
extremum periculum, cum quaedam infirmitates sint causa vitae
longioris, ut dicit Philosophus. Ergo non omnibus infirmitatibus debet
hoc sacramentum dari. Ulterius videtur quod furiosis et amentibus
hoc sacramentum dari debeat. Quia tales aegritudines sunt
periculosissimae et cito ad mortem disponunt. Sed periculo
debet adhiberi remedium. Ergo hoc sacramentum, quod est in
remedium infirmitatis humanae, debet talibus conferri.
Praeterea, dignius sacramentum est baptismus quam istud. Sed
baptismus datur furiosis, ut supra dictum est. Ergo et hoc
sacramentum eis debet dari. Sed contra, hoc sacramentum non est
dandum nisi recognoscentibus ipsum. Sed tales non sunt
furiosi et amentes. Ergo eis non debet dari. Ulterius
videtur quod hoc sacramentum debeat dari pueris. Quia infirmitatibus
eisdem quandoque laborant pueri et adulti. Sed eidem morbo
debet adhiberi idem remedium. Ergo sicut adultis ita et pueris

dz hoc sacramentum confirmacionis ¶ [illegible] ad [illegible]
reliquias peccati [illegible] est [illegible]
alias [illegible] reliquie [illegible]
dz hoc sacramentum dari [illegible]
crementum cum non competit [illegible]
non competere [illegible] quia non [illegible]
dictum [illegible] in forma [illegible] dari non debet
sacramentum ¶ Ad [illegible] dicendum quod hoc sacramentum
est [illegible] spiritualis [illegible] dictum est quod quia
per [illegible] corporales [illegible] modo [illegible] et ideo
illis [illegible] corporales [illegible] non competit [illegible]
non [illegible] hoc sacramentum [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod
[illegible] spirituales [illegible] effectus huius sacramenti
[illegible] significat [illegible]
spirituales [illegible] corporales [illegible] et ideo [illegible]
illis hoc sacramentum [illegible] spiritualis dari [illegible]
[illegible] corporalis [illegible] infirmus [illegible]
baptismi [illegible] corporalis ablucionis [illegible]
[illegible] ¶ Ad [illegible]
dicendum quod baptismus [illegible]
[illegible]

[illegible]

Ad [illegible] sic procedit videtur quod [illegible] toti corpori
[illegible] debeat [illegible]
[illegible]
toto corpore [illegible] fieri ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] inungitur [illegible]
[illegible] et pedibus [illegible]
[illegible] morbum [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hoc sacramentum [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] adhibetur remedium [illegible]
[illegible] morbus [illegible] spiritualis morbus [illegible]
[illegible]

[illegible]

No 11. Skatte Mantaals, Sackoris Preste och Clockare Rentte Register aff [illegible] och [illegible] Pro anno 1666.